

PUBLIICAȚII PERIODICE – EDIȚII RARE ȘI BIBLIOFILE DIN DOMENIUL FILOLOGIEI

PERIODICAL PUBLICATIONS-RARE AND BIBLIOPHILE EDITIONS IN THE FIELD OF PHILOLOGY

Elena CRISTIAN, Svetlana CECAN

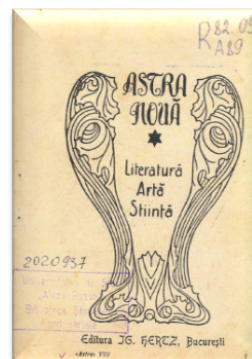
Abstract: *Scientific Library USARB holds a collection of rare books, periodicals from XIX and XX century, 41 titles in 746 copies in the following languages: Romanian, French, German, Russian, Ukrainian. The majority publications were received as a donation on behalf of the Cultural Association „Pro Basarabia and Bucovina”, Galati Branch, Romania. Responsible for this is Radu Moțoc, engineer, the Secretary of Association. This precious collection of magazines represents bibliophile rarities, literary and historical documents, which constitute a treasure for library.*

Keywords: *periodicals, rare book collection, cultural heritage, literary magazines*

Poetul și filosoful, Lucian Blaga, susținea că „revistele sînt într-o țară acele puteri care dau ritm vieții culturale; fără de ele ritmul ar fi cu mult mai încet, amenințînd să se împotmolească cu desăvîrșire în noroiul luptelor zilnice”. Colecția *Carte Rară* a BȘ USARB cuprinde peste 7 000 documente, dintre care 41 titluri în 746 exemplare, reprezintă publicațiile periodice (10 %), ediții rare și bibliofile. Publicațiile periodice păstrate în fondul rar al Bibliotecii datează din secolele XIX- XX și sînt în limbile: română, franceză, rusă, ucraineană. Ele reprezintă niște vestigii clare ale trecutului nostru cuprinzînd articole, studii, recenzii etc. din domenii variate sau de strictă specialitate și constituind principala sursă de informare asupra noilor realizări științifice, tehnice și culturale. După cum se știe, ziarele și revistele sînt alături de cărțile tipărite, valori materiale și spirituale inestimabile ale patrimoniului cultural.

Prin această lucrare ne-am propus o descriere a publicațiilor periodice cu o mare valoare științifică atît pentru studenți, cadre didactice cît și pentru diverși cercetători. Lucrarea va asigura o continuitate de prezentare a publicațiilor periodice din toate domeniile științei, deținute în colecția rară a BȘ USARB. În prima parte vom descrie unele reviste literare.

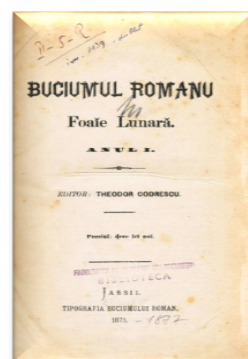
Astra Nouă. Literatură, artă, știință. Revistă de popularizare a literaturii universale. Apare la București, bilunar (1922-1923, în total 19 nr.), sub conducerea literară a lui Ion Gorun, continuînd revista *Astra* (1915-1918). *Astra Nouă* se adresează marelui public cu material variat, selecționat din literatura universală. Publică, pe lîngă adaptări din literatura străină (după Guy de Maupassant, A. Cehov, Jokai Mor, M. Gorki), culegeri, anecdote, maxime, sfaturi gospodărești, sfaturi medicale, reclame și traduceri din Al. Dumas, Stendhal, Prosper Merimee. În portrete literare și istorice sînt prezentați Guy de Maupassant, Robespierre, Casanova ș.a. Format 11 x 15 cm. B.A.R. În Bibliotecă, se păstrează nr. 8 din anul 1922 și nr. 16 din 1923.

Buciumul Român. Cunoștințe utile. (Buciumul Ro-

manu. Cunoscince utile). Revistă literară, istorică și filologică. Apare la Iași, lunar (1 martie 1875 – martie 1881). De la 1 martie 1876 apare cu subtitlul Foaie literară. Editor: Theodor Codrescu. Tip. Buciumului Roman. Publică documente istorice, texte vechi, note statistice, studii, glosar de arhaisme lexicale, poezii. Th. Codrescu a publicat în Buciumul Român pentru prima dată Țiganiada lui I. Budai-Deleanu (martie 1876-februarie 1877). Mai apar note și dări de seamă în legătură cu desfășurarea Congresului Societății Limbilor Romanice din Montpellier (nr. 3/1878), urmate de scrisoarea președintelui, Alberto de Quintana, către V. Alecsandri, câștigătorul premiului, cu poezia Cîntecul gînteii latine. Format 24 x 17 cm; În Bibliotecă, se păstrează numere din anii 1875-1877 și 1882.

Cercetări literare. Publicație a Facultății de Litere și Filozofie a Universității din București. Apare la București, anual (1934-1943; 1947) sub redacția lui N. Cartoian. Conține cercetări de istorie literară veche ale unor tineri studenți și asistenți, precum și ale unor profesori: Dan Simonescu; Ariadna Camariano; N. Cartoian; Carlo Tagliavini, ș.a. Fiecare volum mai conține Bibliografia publicațiilor privitoare la cultura veche românească, întocmită de studenți, sub îndrumarea lui N. Georgescu-Tistu, facsimile, indice de nume și materii. Format 17x24. În Bibliotecă, se păstrează numere din anii 1934, 1936, 1939.

Convorbiri literare. Revistă fondată de Societatea „Junimea”. Apare la 1 martie 1867, la Iași. În pri-

mii cinci ani de existență a apărut bilunar, iar de la 1 aprilie 1882, pînă la încetare – lunar. La 1 aprilie 1885, sediul redacției s-a mutat din Iași la București. Pînă la 1 mai 1893, revista l-a avut, ca redactor responsabil (director), pe Iacob Negruzzi, ajutat de un comitet, alcătuit din colaboratori tineri. În 1 ianuarie 1895, Iacob Negruzzi, a lăsat în întregime conducerea revistei unui comitet de redacție, format din T. Antonescu, N. I. Bălcescu, I. Bogdan, M. Dragomirescu, N. Iorga, D. Onciul, Șt. Orășanu, Al. Philippide ș.a. În perioada 1902-1944, funcția de redactor a fost exercitată de I. Bogdan, S. Mehedinți, Al. Tzigara-Samurcaș și I. E. Torouțiu. A fost imprimată la tipografia „Poporul”, din martie 1914; din septembrie 1914 - la tipografia G. A. Lazareanu; din ianuarie 1915 - la tipografia „Lupta” N. Stroilă; din aprilie 1915 - la tipografia „Speranța”. La conturarea profilului publicației, redactarea programului ei de activitate, a contribuit Titu Maiorescu.

Programul revistei preconiza eliberarea literaturii de servituțiile de pînă atunci, pledînd pentru separarea domeniilor activităților spirituale. În „Convorbiri literare” s-a afirmat, pentru prima dată, însemnătatea și valoarea literaturii ca artă independentă, promovînd criteriul fundamental-estetic. S-a acordat o mare importanță criticii literare și liricii. Pe paginile acestei reviste și-au publicat lucrările: V. Alecsandri, S. Bodnărescu, I. L. Caragiale, I. Creangă, I. Negruzzi, I. Slavici, A. Lambrior, T. Maiorescu, M. Pompiliu ș.a. Aici, s-au publicat de ase-

menea și studii de limbă, folclor, filosofie, logică, morală, istorie, psihologie, medicină. Revista a găzduit cercetările unor istorici de marcă: Al. Xenopol, I. Bogdan, D. Onciul, precum și pagini inedite, aparținând lui N. Bălcescu. Revista cuprinde table de materii anuale.

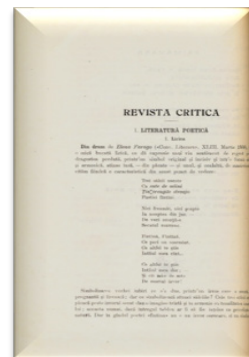
Renumitul critic literar, George Călinescu, aprecia că prin revista *Convorbiri literare* s-a început în același spirit o acțiune pozitivă în vederea unei literaturi de „sănătate sufletească”, fără „simțiri meșteșugite”. Aceasta era „direcția nouă” a revistei.

În anul 1927, scriitorul Liviu Rebreanu afirma că „Stâlpii *Convorbirilor literare* sînt înșiși stâlpii literaturii române”.

Un alt corifeu al literaturii românești, Ion Luca Caragiale, a elogiat existența revistei *Convorbiri literare*, arătînd: „Câte reviste literare, artistice, beletristice, savante șcl., cu sau fără ilustrațiuni, acestea cu sau fără bătrîna ce moțăia și ea cîteodată. – Au fost! – unde sunt astăzi? Și bătrîna tot trăiește, ba încă are de la o vreme veleități de o nouă dentițiune.” Publicația și-a încetat apariția în martie 1944.

Format 24 x 16. În bibliotecă, pot fi consultate numerele acestei reviste din anii (1867-1941).

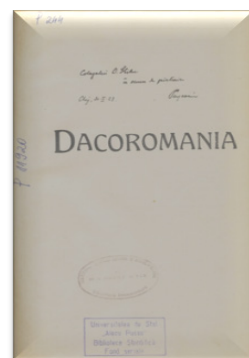
Convorbiri. (Convorbiri Critice). Revistă literară bimensuală. Apare la București (1 ianuarie 1907 - 25 decembrie 1910; 1 ianuarie 1935). De la 1 ianuarie 1908, își schimbă titlul în *Convorbiri critice*. Director: Mihail Dragomirescu (1907-1910), Ioan Peretz (1910); prim-redactor: Cincinat Pavelescu; secretar de redacție (1910): Corneliu Moldovanu, Liviu Rebreanu, M. Sorbul; comitetul de redacție: D. Nanu (pînă la 1 martie 1908), E. Gârleanu (de la 1 iulie 1907), E. Lovinescu (de la 1 iulie 1907), C. Moldovanu (de la 2 noiembrie 1907), H. Frollo (de la 15 ianuarie 1907).

Ideologia revistei, după opinia lui Tudor Vianu, se definea „prin rezistența față de îngrădirile generale ale timpului”. În articolul-program, Mihail Dragomirescu, directorul publicației, menționa: „critica obiectivă, rece, așezată, care se ridică, senină, dar fără slăbiciune, deasupra patimilor de o zi și care, văzînd și cercetînd numai lucrul, nu vrea să știe dacă este făcută de un prieten sau de un dușman, să lumineze pe cititori asupra valorii lui, fără ură și părtinire, cu temeieri totdeauna fătîșe și clare”. Cu toate eforturile de a crea o școală critică și de a forma un curent literar antisămănătorist și antipoporanist, revista n-a reușit să se impună.

La această publicație au colaborat: I. A. Bassarabescu, I. L. Caragiale, A. Codreanu, A. Cotruș, I. Dragoslav, P. Dulfu, V. Eftimiu, Em. Gârleanu, A. Gorovei, G. Gregorian, A. Mândru, V. Militaru, I. Minulescu, C. Moldovanu, A. Naum, B. Nemțeanu, C. Pavelescu, L. Rebreanu, R. R. Rosetti, M. Sorbul, Al. T. Stamatiad, Gh. Vâlsan ș.a. Format 17 x 24cm. În Bibliotecă, se păstrează numere din anii 1907 și 1908.

Dacoromania. Buletinul Muzeului Limbii Române. Apare anual, la Cluj (1920-1940), București (1941-1942), și Sibiu (1943-1948), editat de Muzeul Limbii Române, instituție înființată de Sextil Pușcariu la Cluj, în scopul „strîngerii și prelucrării științifice a materialului lexical al limbii române din toate timpurile și din toate regiunile locuite de români”, cu intenția de a continua Dicționarul limbii române, început de B.P. Hasdeu, și de a elabora atlasul lingvistic român, operă de interes național. Dicționarul a contribuit la dezvoltarea interesului general pentru studiul și cultura limbii române și la pregătirea unor filologi tineri. Revista conține texte semnate de Ion Breazu; Sextil Pușcariu; Al. Procopovici; D. Macrea; G. Giuglea; V. Bogrea; C.

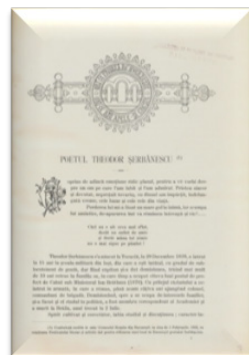
Lacea; R. Todoran, etc. Prin bogăția de date și prin exactitatea informației, materialele au o valoare intrinsecă de netăgăduit. Format 16 x 23. În bibliotecă, pot fi consultate numerele acestei reviste din anii (1921-1922; 1924-1928; 1931-1935).

Dunărea de Jos. Revistă literară culturală. Apare la Galați, lunar (7 septembrie 1908- 15 august 1910; 1 martie 1912). Tipărită la Stabilimentul Grafic „Moldova”, Societate Cooperativă, iar mai târziu, de la 1 martie 1912, a apărut la tipografia „Dunărea”, a fraților Romulus și G. Cristescu. Redactorul acestei reviste a fost C. Z. Buzdugan. La 1 martie 1912, a reapărut cu subtitlul „Revista literară”. Începând cu luna iunie 1909 și pînă la 15 martie/15 aprilie 1910, publicația a apărut sub îngrijirea lui Al. Bădescu. Din 15 octombrie 1908 la mai 1909 și în anul 1912 nu se mai indică lista colaboratorilor. Primul număr al revistei (7 septembrie 1908), care este prezent și în Biblioteca noastră, poartă mențiunile: „Număr festiv” și „Numărul acesta iese în Editura Societății „Santinelă Dunării de Jos” din Galați, cu ocaziunea marilor serbări populare date de această societate”. În acest număr, C. Z. Buzdugan susține utilitatea revistelor de provincie: „Presa literară, oricît de mediocră ar fi, pregătește terenul pentru răspîndirea celor mai de seamă opere literare”. Numărul din luna iunie 1909 era de asemenea festiv (cu prilejul comemorării a 20 de ani de la moartea lui Mihai Eminescu).

Printre colaboratorii revistei menționăm: Z. Arbore, G. Angelescu, T. Alexandrescu, Sandu-Aldea, A. L. Bădescu, C. Botez, E. Buzdugan, C. Z. Buzdugan, I. Călcuțescu, dr. Cazacu, O. Corodeanu, D. Costea, B. Cotovu, Gr. Crețescu, H. Sanielevici, N. Damian, I. Drăghici, E. Farago, N. Damian, Th. Gheorghiu și alții. Format 24x16 cm. În bibliotecă, pot fi consultate numerele din anii (1908-1909).

Literatură și Artă Română. Apare la București, lunar (25 noiembrie 1896 – octombrie 1901; ianuarie 1902 – 25 decembrie 1910). Director: N. Petrașcu. Organ al Cercului Amicii Literaturii și Artei Române (înființat de N. Petrașcu și D.C. Olănescu-Ascanio pentru a răspîndi în publicul larg „gustul și dragostea pentru literatura și arta română” prin ședințe care urmau modelul „Junimii” din perioada ieșeană), noua publicație, tipărită în excelențe condiții grafice, și-a propus să dea un avînt mai mare mișcării intelectuale, să acorde importanța cuvenită artelor, accentuînd caracterul național al culturii.

Programul revistei a fost enunțat, pe larg, de N. Petrașcu în *Cuvînt începător* (numărul 1 din anul 1896: „Poeții și artiștii contemporani, însușindu-și caracterul esteticii naționale și înălțîndu-l în lumea artei moderne”, vor putea „să lege firul trecutului cu vremea de față și rupînd vechea deprindere a împrumuturilor de pretutindeni”, să reintre „pe singura cale adevărată a progresului”. În paginile publicației găsim inserate: proză, versuri, eseuri critice, memorii de călătorie, scrisori inedite, cronici literare, teatrale și muzicale. Au colaborat cu versuri: G. Coșbuc, D. C. Olănescu, V. Demetrius, Al. Vlahuță, E. Pitiș, N. Beldiceanu, D. Nanu, G. Tutoveanu, C. Moldovanu, A. Măndru, R. D. Rosetti, V. Militaru; cu proză: I. L. Caragiale, Gr. Pișculescu, N. Iorga, D. Zamfirescu; cu eseuri, cronici literare și artistice: N. Petrașcu, N. I. Apostolescu, G. Ionnecu-Gion. S-au mai publicat scrisori inedite ale lui V. Alecsandri, I. Ghica, dr. Obedenaru, B. P. Hasdeu, C. Hamangiu a semnat mai multe studii privind legislația proprietății literare și artistice în România și în alte țări (1906). Sunt prezente studiile critice de istorie și teorie literară, aparținînd lui N. Petrașcu (despre M. Eminescu, D. Zamfirescu, I. L. Caragiale, B. P. Hasdeu, I. Ghica), refe-

riri pe marginea discursurilor parlamentare ale lui Titu Maiorescu, eseuri, descrieri de călătorie, de monumente istorice, articole și cronici despre viața muzicală a României. Lista colaboratorilor mai poate fi completată cu Gr. G. Tocilescu, H. Lecca, M. Baiulescu, Em. Grigorovitz, I. Mincu, C. Erbiceanu, I. Zanne, Th. D. Speranția, N. D. Popescu, D. D. Anghel, N. Volenti, V. Urechia, A. Gorovei, A. D. Xenopol, O. Tafrali, I. Chiru-Nanov, Al. Obedenaru. Formatul 24x33 cm. Publicația conține și ilustrații de o calitate superioară.

În bibliotecă, pot fi consultate revistele, An. 2, nr. 4; nr. 8, 1898; An. 4, nr. 1, 1899; An. 4, nr. 3-4; nr. 8, 1900; An. 6, nr. 1-12, 1902; An. 7, nr. 1-12, 1903.

Luceafărul. Revistă pentru cultură, literatură și artă. Apare bilunar, la Budapesta (1 iulie 1902-10 octombrie 1906), la Sibiu (15 octombrie 1906-3 decembrie 1911), săptămînal (1 ianuarie-15 noiembrie 1912) și din nou bilunar (16 noiembrie 1912-15 august 1914); lunar la București (1 ianuarie 1919- mai 1920) și la Sibiu (ianuarie 1934-septembrie 1939 și 1941-1944). Comitetul de redacție, în anul 1902, era compus din: O. Goga, I. Lupaș, I. Meitani, D. Stoica, I. Lăpădat, V. Moldovan, S. Stanca, G. Zărea. De la 1 ianuarie 1905, a apărut sub direcția lui Al. Ciura, O. Goga și O. C. Tăslăuanu (pînă în 1911); au mai deținut funcția de director O. Goga (1912), O. C. Tăslăuanu (1919-1920); de redactor-șef: A. P. Bănut (1902), A. Ciura (1902-1904), O. Goga (1902-1903), M. Stan (1905), O. C. Tăslăuanu (1906-1911). Scopul publicației este „dorul de a lucra și năzuința de a face bine”.

Revista a fost înființată de către studenții români de la Budapesta, care activau în cadrul societății „Petru Maior”. La început, a apărut cu mare dificultate, fără a avea o imagine proprie, bine conturată, cu o existență incertă sau cum spunea O. Tăslăuanu, „murind și reînviind cu fiecare număr”, pînă în iunie 1903, atunci când *Luceafărul* a început să se afirme ca o publicație serioasă.

Luceafărul a reapărut la București de la 1 ianuarie 1919 și pînă în mai 1920. În perioada apariției la Sibiu, a fost imprimată la tipografia lui W. Krafft.

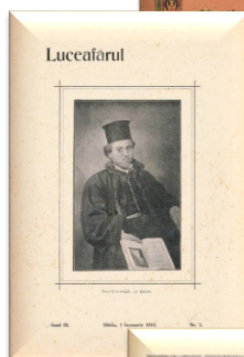
Publicația conținea mai multe rubrici: *Poezii; Proză; Cronici; Ilustrații*. Revista cuprindea: beletristică, poezie, teatru, fragmente de roman, nuvelă, reportaje, critică literară, istorie literară, studii de istorie, cronică plastică, teatrală, muzicală, științifică, politică ș.a.

La revistă, au colaborat cu versuri: Z. Bârsan, I. Borcia, A. Călugăru, A. Cotruș, N. Crainic, M. Cunțan, V. Eftimiu, E. Farago, Șt. O. Iosif, C. Moldovanu, L. Blaga, I. Pillat ș.a. Proza era reprezentată de către: L. Rebreanu, Al. Ciura, M. Sadoveanu, I. Slavici etc. Teatru - B. Delavrancea, O. Goga, E. Lovinescu. Folclor - O. Tăslăuanu.

Sînt prezente mai multe traduceri din: literatura engleză, franceză, rusă, germană, maghiară, scandinavă.

După 1918, publicația și-a reluat activitatea la București, sub aceeași direcție și cu același program. În 1934, a reapărut la Sibiu, sub auspiciile Asociației Învățătorilor, iar din anul 1941 a cunoscut o nouă serie; au colaborat: M. Beniuc, Șt. Augustin Doinaș, P. Pascu, I. Șugariu, Gr. Popa, L. Valea, V. Papilian, I. Neamțu, Al. Dima, V. Spiridonica, O. Sargețiu, V. Copilu-Cheatră, T. Mureșanu, M. Romanescu, G. Țepelea, Gh. Tulbure ș.a.

Publicația avea un conținut variat și bogat. Nu lipseau nici ilustrațiile, care erau

executate la un nivel înalt. Sînt inserate și unele traduceri din autorii străini.

După conținut și valoare se apropia mult de o altă revistă de renume, *Convorbiri literare*.

Ion Luca Caragiale, din Berlin, i-a trimis o scrisoare, la Sibiu, lui Octavian Goga, în care mărturisea, printre altele: „Cu mare nerăbdare aștept „Luceafărul” cel nou, căruia îi urez covârșitoare lucire pe firmamentul culturii dacoromâne, atît de bogat în aștri de înaltă mărime – încît e o adevărată mîndrețe, mă rog frumos. Mai urez apoi ca „Luceafărul” să fie steaua vestitoare a zilei frumoase în care va să se reîntoarcă pacea între intelectualii români. În mîna dumitale stă mai mult decît în a oricăruia altul astăzi îndeplinirea acestei urări de bine. Adu-ți aminte că eroul antic a săvîrșit cea mai marea faptă a vieții sale cînd a iertat Roma”.

De soarta și activitatea revistei *Luceafărul*, s-a interesat îndeaproape și poetul Lucian Blaga. El arăta că această revistă a fost fondată de către un grup de studenți, cu dragoste de limba și cultura românească, la Budapesta și care timp de un deceniu neîntrerupt a jucat un rol important nu numai în viața culturală, dar și socială a Transilvaniei. De la Budapesta, *Luceafărul* a trecut la Sibiu, grupînd în jurul său cele mai productive talente. Revista a încetat să mai apară în timpul primului război mondial și orice încercare de reapariție la București, s-a soldat cu eșec. Revista a pornit de la o tradiție, și-a continuat drumul luminos fără nici o abatere, avînd o ținută precisă, o traiectorie bine determinată.

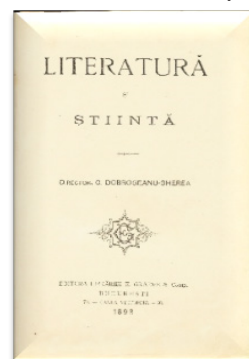
Cei care consultă colecțiile *Luceafărului* simt o adevărată plăcere sufletească. Aceste colecții reprezintă un izvor nesecat de informații pentru criticul literar care doarește să reconstituie mișcarea plină de efervescență a revistei *Luceafărul*.

În Bibliotecă, se păstrează An. 12, nr. 1-12, 1913; An. 9, nr. 1-24, 1910; An. 14, nr. 1-24, 1919; nr. 1-5, 1920, atunci cînd apărea la București, de 2 ori în lună. Director era Octavian C. Tăslăuanu. În această perioadă printre colaboratori se număra: O. C. Tăslăuanu, N. Crainic, D. Iov, Em. Ciomac, N. Teohari, C. Gane, V. Voiculescu, Em. Bucuța, M. Romanescu ș.a. Publicația conținea mai multe ilustrații și putea fi procurată la toate librăriile din orașele țării. Format 22 x 30 cm.

Literatură și Știință. Publicație de ideologie marxistă semestrială, care a apărut la București (1893;1894, în total 2 volume). Directorul revistei a fost Constantin Dobrogeanu-Gherea. După încetarea *Contemporanului*, Gherea a proiectat editarea unei reviste la care să colaboreze cei mai reprezentativi scriitori ai timpului. S-a optat pentru denumirea *Literatură și știință*, ce amintea subtitlul *Contemporanului*, Gherea a deschis primul volum cu studiul *Mișcarea literară și științifică*, în care expunea cauzele „secetei literare și științifice, sărăcia mișcării noastre literare”. C. Dobrogeanu-Gherea a semnat și alte studii critice: *Artiștii cetățeni*, *Polemice și Artiștii proletari intelectuali* (cu referiri, în special, la lucrările lui M. Eminescu, I. L. Caragiale și G. Coșbuc). Revista mai conținea: Studii, Articole, Note, Recenzii. Dintre colaboratori amintim: I. Nădejde, S. Nădejde, O. Carp, A. Stavri, V. G. Morțun, N. Iorga, B. Delavrancea, Al. Vlahuță, A. Urechia, P. Bujor, I. Găvănescul, I. N. Roman, A. Bacalbașa ș.a.

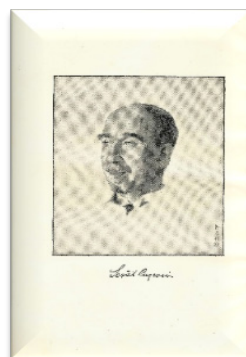
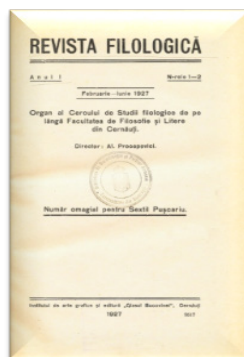
Formatul 17x24 cm. Putem consulta numerele din anii 1893 și 1894.

Revista filologică. Organ al Cercului de Studii Filologice de pe lângă Facultatea de Filosofie și Litere din Cernăuți. Apare la Cernăuți, de două ori pe an (februarie-ianuarie 1927- octombrie 1928, în total 6 numere). Director Al. Procopovici. În revistă se publică studii de lingvistică și filologie. Colaborează: N. Georgescu-Tistu, C.

Lacea, N. Drăganu, N. Cartoian, L. Mecariu, I. Iordan, Th. Capidan, V. Morariu, P. Skok, G. Serra, ș.a. În nr.1-2, din 1927 N. Cartoian, semnează studiul Contribuții privitoare la originile liricii românești în Principate.

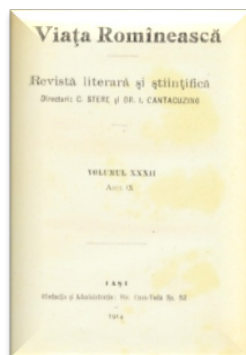
Ultimul număr conține informații privind cele trei congrese ale filologilor români, ținute la București (1925), Cluj (1926), și Cernăuți (1927). Format 17 x 24. În Bibliotecă deținem primul număr 1-2, februarie-iunie 1927, număr omagial pentru Sextil Pușcariu.

Viața Românească. Revistă literară și științifică. Apare lunar la Iași (martie 1906-august 1916; martie 1920-decembrie 1929), la București (ianuarie 1930- august-septembrie 1940; noiembrie 1944-iunie-iulie 1946).

Directori ai revistei au fost: P. Bujor (1906-1907), C. Stere (1906-1915), I. Cantacuzino (1907-1915), M. Ralea (1934-1940; 1944-1946), Ernest Ene (1934-1937), D. I. Suchianu (1944-1946). Redactori: G. Ibrăileanu (1906-1933), G. Călinescu (1933-1934).

Viața Românească a contribuit în mod hotărâtor la dezvoltarea culturii și literaturii române, popularizând scriitori de înaltă mărime. Inițiativa înființării unei reviste care să exprime opiniile grupului de intelectuali ieșeni cu vederi democratice, foști colaboratori ai Evenimentului literar, îi aparține lui G. Ibrăileanu. Publicația cuprindea studii și articole de literatură, istorie, religie, medicină și altele.

Vom enumera doar câteva rubrici ale revistei: *Revista revistelor*, *Mișcarea intelectuală în străinătate*, *Recenzii*, *Bibliografie*, *Tabla de materii*, *Miscellanea*, *Documente omenești*, *Note pe marginea cărților*.

După conținut și calitatea celor scrise, *Viața Românească* se aseamănă foarte mult cu o altă revistă românească de renume, *Convorbiri literare*.

În lista colaboratorilor pot fi amintiți: M. Sadoveanu, I. Teodoreanu, T. Vianu, G. Ibrăileanu, M. Codreanu, I. Agârbiceanu, C. Morariu, I. Raian, N. Gane, A. N. Gane, P. Bogdan, C. Botez, I. Al. Brătescu-Voinești, I. Botez, O. Botez, V.I. Brătianu, M. Carp, P. Cazacu, N. D. Cocea, O. Goga, G. Ibrăileanu, N. Lupu, S. Fl. Marian, S. Măndrescu, V. G. Morțun, I. Nădejde, V. Pârvan, A. C. Popovici, G. Proca, G. Tofan, Al. Tzigara-Samurcaș, Al. Vaida-Voievod ș.a. A reapărut în luna martie 1920.

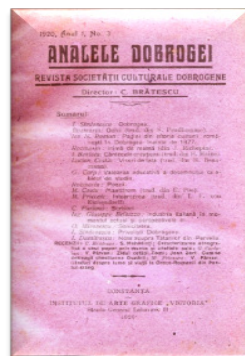
Revista *Viața Românească* era redactată de G. Ibrăileanu, adevăratul ei călăuzitor, aducea, sub aparența unei orientări democratice gheriste, un program naționalist. Preocuparea socială constituind „poporanismul”, care pornea din constatarea depărțării între clasele sociale, între literatură și națiune. Spre deosebire de *Sămănătorul*, noua revistă refuza să „semine”, adică să propage idei și forme pe înțelesul tuturor, precum își interzicea să idealizeze pe țăran. Ea își propunea să cultive știința și valorile artistice pure, cu condiția ca acestea să pornească de la observarea obiectivă a „vieții”, indiferent cum ar fi fost ea.

Constantin Stere, admirator al lui George Coșbuc și al lui Octavian Goga, pleda pentru dreptate socială pentru țărani, aceasta în vederea „înfăptuirii ființei naționale a milioanelor de români împrăștiate de puhoiul crunt al puterilor oarbe ale istoriei”.

Conform explicațiilor aceluiași C. Stere, *Viața Românească* deschidea mult dezbătută problemă a specificului național.

Poetul și filosoful Lucian Blaga menționa că *Viața Românească* era o revistă de veche tradiție, care a căutat, în toate împrejurările, să păstreze continuitatea firească a dezvoltării, ajunsese „în timpul din urmă într-un fel de dezechilibru, prin diversitate de temperament și de concepție a acelor ce o scriau”. Era ca un arbore bătrîn care într-o ultimă toamnă se grăbește să mai înflorească încă o dată pentru a da iluzia primăverii. Revista de la Iași nu mai putea fi urmărită decît cu înfățișarea ce are un bătrîn rumen și voios. Cei ce scriau revista erau toți tineri, îndeosebi profesori, care studiaseră în străinătate. Paginile, ieșite de sub teascuri, inspirau un aer proaspăt european. Revista era o icoană fidelă a preocupărilor intelectuale din Europa. Publicația conținea informații și viziuni critice despre Marcel Proust, Miguel de Unamuno, Bergson și Spengler, despre teatrul englez contemporan. Nu se acorda o atenție prea mare noutăților despre mișcarea intelectuală și cea culturală din România. Partea literară era redusă la minimum. Revista în loc să fie mai mult „literară și științifică”, era dimpotrivă, mai curînd „științifică și literară”. Format 17x24. În Bibliotecă, putem consulta numere ale acestei reviste din anii 1912-1940.

Analele Dobrogei. Revista Societății Culturale Dobrogeane. Apare la Constanța trimestrial în perioada (1920-1923), apoi la Cernăuți: 1924/1925. Directorul acestei publicații a fost Constantin Brătescu. Se tipărește la tipografia „Victoria”, de la numărul 3 din 1920 – iulie/septembrie 1921 și din aprilie/iunie 1922 – iulie/septembrie 1923, tipografia „Albina”, din octombrie/decembrie 1921 – ianuarie/martie 1922; tipografia „Dobrogea jună”, în perioada octombrie/decembrie 1923; Institutul de arte grafice și editură „Glasul Bucovinei”, în 1924/1925. Este o publicație pentru „promovarea studiului științific al trecutului și prezentului Dobrogei”. *Analele Dobrogei* publică, pe lîngă studii și articole de istorie, geografie, etnografie și folclor, literatură originală, traduceri, studii de istorie literară, recenzii și note de cărți.

Printre colaboratorii revistei se numărau: I. Simionescu, I.N. Roman, I. Bentoiu, L. Costin, M. Pricopie, C. Pariano, O. Mironescu, C. Brătescu, Șt. Hepites, G. Coriolan, G. Toma, I. Dumitrescu, P. Papagi, G. Vâlsan, F. Niculescu, O. Tafrali, V. Bogrea, I. Dobrogeanu, G. Ulieru ș.a.

În paginile publicației, întîlnim mai multe traduceri din prozatorii și poeții străini. Sînt tratate o serie de probleme din domeniul istoriei, geografiei, religiei, filosofiei, etnografie, folclor și altele. Formatul 23x16 cm. Pot fi consultate în Biblioteca noastră, numerele 3-4 din anul 1920 și numerele 1-4 din 1921.

Analele Academiei Române. Memoriile secțiunii literare. Publicație de prestigiu în istoria științei și culturii românești. Apare la București pe serii, secții și probleme, începînd cu anul 1868 – continuă. În anii 1868-1878 cu titlul *Analele Societății Academice Române* (Partea administrativă împreună cu *Dezbaterile*). În anii 1879-1948, cu titlul de mai sus cu separarea Părții administrative și a *Dezbaterilor de Discursuri de recepție și Memorii*, scindate în *Memoriile Secțiunii literare*, *Memoriile Secțiunii istorice* și *Memoriile Secțiunii științifice*. *Analele Academiei Române* reflectă procesul istoric al dezvoltării limbii și literaturii române, de la cercetări istorice și filo-

logice, la cele științifice, pe ramuri și domenii ale științei, artei, literaturii. Menționăm câteva discursuri de recepție rostite de scriitori, artiști, oameni de știință la intrarea în Academie și răspunsurile membrilor: Petrache Poenaru, Georgiu Lazar și școala română, cu răspuns de G. Sion (1871); S. Fl. Marian, Cromatica poporului român, cu răspuns de B.P. Hasdeu (1872); A. D. Xenopol, Mihail Kogălniceanu, cu răspuns de D. A. Sturza (1895) etc. Formatul 17 x 24 cm. În Bibliotecă deținem Ser. 3, T. 1. 1924; Ser. 3. T. 9 1941.

Concluzii:

Cele mai multe publicații periodice din fondul rar al Bibliotecii Științifice USARB au fost primite ca donație din partea Asociației culturale „Pro Basarabia și Bucovina” Filiala „Costachi Negri” din Galați, secretar ing. Radu Moțoc. Această prețioasă colecție de reviste, reprezintă rarități bibliofile, adevărate documente literare și istorice și constituie un adevărat tezaur pentru Biblioteca universitară bălțeană, poate fi consultată de către elevi, studenți, profesori și cercetători. Lecturarea acestor documente ne oferă niște momente feerice de înălțare spirituală, clipe de delectare a ochilor și sufletului.

Referințe bibliografice

1. BLAGA, Lucian. *Vederi și istorie*. Galați : Ed. Porto-Franco, 1992. 156 p. ISBN 973-557-158-7.
2. CARAGIALE, Ion Luca. *Opere. Notițe critice, literatură și versuri*. V. IV. București : Ed. Fundația pentru Lit. și Artă „Regele Carol II”, 1938. 463 p.
3. CĂLINESCU, George. *Istoria literaturii române. Compendiu*. Ch. : Ed. Caramond, 1994. 416 p. ISBN 973-9140-73-4.
4. *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*. București : Ed. Academiei Republicii Socialiste România, 1979. 973 p.
5. *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*. Ch. : Ed. Guivas, 2001. ISBN 9975-980-13-6.
6. HANGIU, I. *Dicționarul presei literare românești (1790-2000)*. București : Ed. Inst. Cultural Român, 2004. 915 p. ISBN 973-577-050-4.
7. *Literatura română. Dicționar – antologie de istorie și teorie literară*. Ch. : Ed. Museum, 2000. 524 p. ISBN 9975-905-62-6.
8. *Publicațiile periodice românești (ziare, gazete, reviste)*. Tom II : Catalog alfabetic: 1907-1918. Supliment: 1790-1906. București : Ed. Acad. Republicii Socialiste România, 1969. 868 p.